

Lepidoptera in 1963

door

B. VAN AARTSEN

Het jaar 1963 is een voortreffelijk vlinderjaar geworden. In de zomer waren er een aantal uitstekende vangavonden, terwijl in het najaar de vangsten met smeer en op licht goed waren. Opmerkelijk was, dat enkele gewone soorten, zoals *Trigonophora meticulosa* L., vrijwel geheel ontbraken. Andere soorten daarentegen, zoals *Apamea unanimitis* Hb. en *Oligia fasciuncula* Haw., waren wel biezonder algemeen. Van de beide laatste noteerde ik op één enkele avond in Halfweg meer dan 500 stuks. Opvallend was voorts het grote aantal aberratieve vormen. Zou dit verband kunnen houden met de grote temperatuurverschillen, die er dit jaar waren? Alleen de extreme vormen zal ik vermelden, de andere afwijkingen zullen terug te vinden zijn in de Catalogus-LEMPKE.

In het voorjaar heb ik veel tijd besteed aan het zoeken naar Psychiden en dan vooral naar *Solonobia*'s. In een afzonderlijk artikel hoop ik hier later meer over mede te delen. Maart en april zijn de aangewezen maanden om naar de zakjes van deze dieren te zoeken. Van de verspreiding in ons land is nog maar weinig bekend. Ik wil daarom iedere entomoloog aanraden wat tijd te besteden aan het zoeken der zakjes in de omgeving van zijn woonplaats. Men kan ze vinden op boomstammen (vooral tussen schorsnaden), hekwerk, schuttingen, ruwe betonpalen die voor afrastering dienen, kortom op alle mogelijke plaatsen, maar veelal goed verborgen. De heer LEMPKE en ik zelf zullen gaarne behulpzaam zijn bij het determineren der soorten.

Zeldzame vangsten in 1963:

Acontia luctuosa Esp. Nieuw voor de Nederlandse fauna. Dit fraaie diertje kwam op 22.VII te Heemskerk op licht, volkomen gaaf. De vangst is overigens niet zo verwonderlijk, daar het in alle omliggende landen is aangetroffen: Denemarken, België, Duitsland en Engeland. In de laatste twee landen is het een gewone soort. De vlinder vliegt in twee generaties, zowel overdag als 's nachts. De rups leeft op Akkerwinde (*Convolvulus arvensis* L.).

Apatele alni L. Op 2.VI een exemplaar te Vijlen.

Xanthia croceago Schiff. Op 6.IX een mannetje op smeer te Assel. Deze vlinder, vroeger zeker geen zeldzaamheid, wordt al vele jaren weinig meer gevangen.

Polymixis flavicincte Schiff. Op 25.IX te Valkenisse. Ook een vlinder, die vroeger veel meer voorkwam. Alleen de heer TER LAAG vangt de soort de laatste jaren nog te Bussum en dan nog slechts één of twee dieren per jaar. In Valkenisse ving ik de laatste 5 jaren zeer intensief, de vlinder kwam echter nooit op smeer of licht. De populatie zal daar dus ongetwijfeld zeer klein zijn. De vlinder is volgens Catalogus-LEMPKE in de vorige eeuw ook al op Walcheren gevangen.

Lithophane socia Hufn. 16.X op smeer te Vijlen. Een zeldzame soort, die veel gelijkenis vertoont met *Lithophane semibrunnea* Hw. Dit is dan ook de reden, dat er reeds een *socia* in mijn collectie bleek te zijn, eveneens van Vijlen en wel van 3.X.1961. Het dier stond tussen mijn serie van *semibrunnea*.

Hydraecia petasitis Dbld. Een vlinder, die zeker niet zo zeldzaam in Nederland is als werd aangenomen. Bij meer zoeken naar rupsen in de stengels en wortels van Groot Hoefblad (*Petasites*) zal dit wel blijken. De heer BOOGAARD schreef er reeds over in *Ent. Ber.* 24 : 42. Ik vond de rupsen in groot aantal onder de rook van Amsterdam in een flinke populatie van de voedselplant. Hier was dit niet de gewone *Petasites officinalis*, maar *Pet. hybridus* Fl. Wett. volgens vriendelijke mededeling van Dr. S. J. VAN OOSTSTROOM. Een groot deel van de rupsen bleek echter geparasiteerd te zijn. Het kweken zelf leverde geen moeilijkheden op. De vlinders kwamen in de tweede helft van augustus uit de pop. Lichtvangst tussen de voedselplanten leverde niets op. Slechts één dier werd in de schemering genot, laag boven de voedselplant vliegende. De vlinder behoort zeker tot de „lichtschuwe” soorten, reden waarom er maar weinig exemplaren op licht worden gevangen.

Hydrilla pallustris Hb. Een vrouwtje van deze soort te Assel op licht.

A b e r r a t i e v e v o r m e n :

Gerastis rubricosa Schiff., f. *juncta* Lempke (1964, *Beaufortia* 11 : 146). Een ♂ van deze vorm (het holotype) werd 9.IV.1963 te Heemskerk gevangen.

Biston betularius L. Valkenisse, 23.VII. Een wel zeer extreem mannetje van deze soort. Voor- en achtervleugels, kop, thorax, achterlijf en sprieten van een egaal kaneelbruine kleur.

Colostygia multistrigaria Haw. De melanistische vorm, f. *nubilata* Tutt, werd gevangen te Heemskerk. Het was het eerste exemplaar uit ons land.

A f w i j k e n d e v l i e g d a t u m :

Erannis defoliaria Clerck. 17.III te Heemskerk. Blijkbaar uit een pop, die heeft overwinterd. De laatste bekende vliegdatum van deze najaarsvlinder is volgens Cat.-LEMPKE 11 januari.

M i c r o l e p i d o p t e r a :

Steganoptycha diniana Gn. In 1930 door BENTINCK als nieuw vermeld voor Nederland. Nadien nog gevangen in enkele exemplaren. In augustus was deze vlinder echter zeer algemeen te Halfweg, Best en Heemskerk. Als voedselplant van de rups wordt algemeen opgegeven Lariks, maar gezien de vindplaatsen zal dit zeker niet de enige zijn.

Summary

Enumeration of rarer Lepidoptera taken in 1963 in different places in the Netherlands.

Acontia luctuosa Esp. is new to the Dutch fauna. The melanic form of *Colostygia multistrigaria* Hw. (f. *nubilata* Tutt) was also taken for the first time.

Halfweg-Zwanenburg, Dennelaan 215.